

ДЕВІ МАХАТМ'ЯМ

Сказання про велич Богині та гімни Богині-Матері

Зміст

МЕДИТАЦІЯ НА МАХАКАЛІ..... - 3 -

ГЛАВА 1. ЗНИЩЕННЯ МАДХУ Й КАЙТАБХІ..... - 3 -

МЕДИТАЦІЯ МАХАЛАКШМІ..... - 7 -

ГЛАВА 2. УБИВСТВО ВІЙСЬК МАХІШАСУРІ - 7 -

ГЛАВА 3. ЗНИЩЕННЯ МАХІШАСУРІ - 10 -

ГЛАВА 4. ВЕЛИЧАННЯ ДЕВІ - 12 -

МЕДИТАЦІЯ НА МАХАСАРАСВАТІ..... - 15 -

ГЛАВА 5. РОЗМОВА ДЕВІ З ПОСЛАНЦЕМ - 15 -

ГЛАВА 6. УБИВСТВО ДХУМРАЛОЧАНИ - 20 -

ГЛАВА 7. ЗНИЩЕННЯ ЧАНДІ Й МУНДІ - 21 -

ГЛАВА 8. ЗНИЩЕННЯ РАКТАБІДЖІ - 23 -

ГЛАВА 9. УБИВСТВО НІШУМБХІ..... - 26 -

ГЛАВА 10. УБИВСТВО ШУМБХІ - 28 -

ГЛАВА 11. ГІМН НАРАЯНІ - 30 -

ГЛАВА 12. УСЛАВЛЕННЯ ДОСТОЇНСТВ - 33 -

ГЛАВА 13. ДАРУВАННЯ БЛАГОСЛОВЕНЬ СУРАТСІ Й ВАЙШІ - 35 -

Медитація на Махакалі

Глава 1. Знищення Мадху й Кайтабхі

Я звертаюся до Махакалі, Яка має десять рук, десять ніг і тримає в руках меч, диск, булаву, стріли, лук, кий, спис, пращу, людську голову й мушлю, і в Якої троє очей і все Її тіло вбране прикрасами, і світиться Вона, як блакитний коштовний камінь, і Яку Брахма звеличив для того, щоб знищити Мадху й Кайтабху, коли Вішну знаходився в містичному сні.

Ом, вітання Чандіці!

1-3. Маркандея сказав: «Вислухай мою розповідь у деталях про народження сина Сур'ї, Саварні – того, хто відомий як Восьмий Ману. Як милістю Махамаї він, Саварні, прославлений син Сонця, став володарем восьмої Манвантарі¹:

4-5. У часи давнини, в епоху Сварочіши, жив раджа на ім'я Суратха – уродженець династії Чаїтри, володар усієї землі. Ніби рідних дітей, старанно захищав підданих, проте й мав ворогів, які перемогли народ коласів.

6-7. Могутніми силами він почав боротьбу з ними, але зазнав поразки від переможців народу коласів. Потім він повернувся до власного міста, проте його рідну країну окупували, а витривалий, добродішний раджа перебував під тиском страху та поганого передчуття.

8-9. Малодушні, корумповані, налякані міністри, схильні до підлості, злякалися й пограбували скарбницю власного міста. Після цього правитель позбавлений влади, самотній, верхи на коні, під виглядом полювання відбув у густі хащі лісу.

10-11. А там знайшов ашрам Медхаса – кращого з двічі народжених – населений дикими тваринами, які були прирученими й доглянутими учнями мудреця. Утішений мудрецем, він жив в обителі муні певний час, блукаючи по лісових околицях.

12-16. Тоді охоплений прив'язаністю раджа міркував: «Чи праведно панують лиходії-наближені в столиці, яку так вдало берегли мої предки? Не знаю, чи належно доглядають за моїм безстрашним слоном, що опинився у владі ворогів. А наближені, що завжди приймали мою ласку та багатство, безсумнівно, уже прислугуюють іншим раджам. Скарбницю, яку я збирав із великим зусиллям, тепер розорять надмірними витратами марнотратники».

17-19. Володар землі роздумуючи так, побачив одного вайшу біля оселі брахмана й запитав його: «Хто ти, чому прийшов сюди й чому ти на вигляд засмучений?» Почувши доброзичливі слова від володаря землі, вайша шанобливо вклонився й відповів раджі.

20-25. Вайша сказав: «Я, на ймення Самадхі, вайша з заможної родини, був вигнаний моїми синами та дружиною, які стали лихими через жадобу до грошей. Пограбований і вигнаний моєю дружиною та синами, я, убитий горем, прийшов у ліс. Живучи тут, не знаю,

¹ Астрономічний період вимірювання часу(1 манвантара = 306 720 000 сонячних років)

Глава 1

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

чи грішно чи праведно живуть мої сини, дружина й родичі. Що з ними, процвітає чи в скруті їхній маєток, як живуть сини – добродібно чи стали на слизьку дорогу?»

26-28. Раджа запитав: «Як сталося, що ти досі прихильний до тих жадібних синів та дружини, через яких ти став убогим вигнанцем?»

29-34. Вайшя відповів: «Зазначене тобою зараз спадало мені на думку раніше. Але що робити? Мій розум не збайдужів. Він глибоко прив'язаний до тих, хто знехтував любов'ю й прихильністю до батька та чоловіка через жадобу багатства. Чому розум схильний любити навіть нікчемних родичів? Дуже тужу за ними та сповнений смутку. Що робити, якщо розум прихильний до тих, хто не любить?»

35-38. Маркандея сказав: «Потім вайшя Самадхі та кращий із володарів землі підійшли разом до мудреця. Вони виразили належну йому шану. Умостившись, вони розпочали розмову.

39-42. Раджа сказав: «О благословенний, хочу запитати тебе наступне. Будь ласка, дай відповідь на це. Мій розум засмучений і непідвладний моїй волі. Хоч я й позбавлений королівства, але прив'язаний до його майна – знаю, що поведжусь як невіглас. Чому так, о найкращий із самітників?»

43. А той чоловік ображений синами й дружиною, знехтуваний слугами, забутий сім'єю і все ж прихильний до них.

44. І ми обидва, він і я, вкрай нещасні. Наш розум у полоні прихильності до речей, ганебних по своїй природі.

45. О прославлений, як же це відбувається, що ми обидва в омані, хоч і усвідомлюємо це? Що за мара охопила його й мене, через яку ми не розпізнаємо в сліпоті очевидь?»

46- 49. Ріші сказав: «Володарю, у всіх живих створіннь є знання про сприйняті об'єкти, і об'єкти відчуттів пізнаються різними шляхами. Деякі створіння сліпі вдень, інші сліпі вночі, є такі, що бачать однаково – і вдень, і вночі. Люди наділені таким знанням, проте не вони одні, адже тварини, птахи та інші створіння – усі володіють ним.

50-51. Знанням людей володіють і тварини, і птахи, і те, що є в людей, є й у них. Поглянь на птахів, які, хоч і володіють знанням, самі страждають від голоду та через оману кладуть зерна в дзьоби пташенят.

52-53. О тигре серед людей, хіба ти не бачиш – так само й люди в очікуванні відповідних послуг прив'язані до своїх дітей. Ось так, силою Махамая, Тієї, Хто робить можливим існування світу, люди кинуті у вир прив'язаності, у безодню ілюзій.

54-58. Не варто дивуватись! Це Вона, Махамая – Йоганідра² Вішну³ – зачаровує світ. Вона, Бхагаваті, Махамая, Яка владно полонить розум навіть мудрих, втягує їх у ману. Вона створює весь рухомий і нерухомий світ. Коли Вона прихильна – дарує благословення задля остаточного звільнення людей. Вона – найвище знання, причина остаточного звільнення. Вона – причина сансари, Володарка над усіма володарями».

59-62. Раджа сказав: «О благословенний, хто Та Деві, Яку ти назвав Махамасю? Як Вона виникла, і яка сфера її діяльності, о брахмане? Яка природа Тієї Деві, яка форма, звідки Вона виникла? Усе це сподіваюсь почути від тебе, о кращий із просвітлених брахман!»

² Богиня йогічного сну

³ Володар всесвіту

Глава 1

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

63-65. Ріші сказав: «Вона вічна, втілилася як всевіт, Нею все пронизано. Проте Вона проявляється по-різному – вислухай це від мене:

66-68. Коли Вона проявляє Себе заради девів, у світі кажуть: «Вона народилась!», хоча Вона вічна. І коли, наприкінці кальпи, всевіт був єдиним океаном, а чарівний Дев Вішну перебував у містичному сні, лежачи на змієві Шеші, з бруду у вухах Вішну виникли два жажливі асури, відомі як Мадху й Кайтабху, які прагнули вбити Брахму.

69-70. Брахма, батько всіх істот, сидів у лотосі, Який вийшов із пупа Вішну. Побачивши страшних асурів і сплячого Джанардану, щоб пробудити Харі, Він із зосередженим розумом прославив Йоганідру, Яка перебувала в очах Вішну.

71. Ясний Прабху прославив незрівнянну Бхагаваті Вішну, Йоганідру, Володарку космосу, Підтримувачку світів, Причину існування та знищення всевіту».

72-74. Брахма сказав: «Ти Сваха, Ти Свадха, також Ти Вашаткара, Душа всіх видів звуку (Свара), Нектар. Ти нетлінна й вічна, Душа потрійної мантри⁴. Ти перебуваєш у вічній напівматрі⁵. Ти Сандх'я⁶ і Ти Савітрі⁷, Вища прародителька девів.

75-77. Тобою підтримується всевіт, Тобою створено цей світ, і Ти ж, Деві, захищаєш його й поглинаєш у кінці часів. При створенні Ти – форма творення, під час існування – форма захисту, а також форма руйнування при знищенні світу. Велике знання, Велике незнання, Великий розум і споглядання, Велика омана, Велика Деві й Велика Асурі.

78-79. Ти Першопричина всього, Та, Хто дарує три гуни. Ти – темна ніч періодичного розпаду. Ти – велика ніч остаточного розпаду й страшна Ніч сліпоти. Ти – Процвітання. Ти – Вища сила. Ти – Радість. Ти – Просвітлений розум і знання. Ти – Сором'язливість, Живлення, Задоволення. Ти – Душевний спокій і Прощення.

80-81. Озброєна мечем, спісом, кієм, диском, мушлею, луком, стрілами, працею й булавою, Ти жахлива й водночас приємна, приємніша за все приємне та надзвичайно красива. Ти справді найвища Ішварі⁸ серед усіх вищих сил.

82-87. І де б не існувала річ, свідомо чи несвідомо, енергією всього цього є Ти. О Ти, Яка є Всепроникаюча сила всього, як я можу прославити Тебе? Навіть Творця, Хранителя та Поглинача світу Ти огорнула сном. Хто ж тут здатен прославити Тебе? Хто здатен прославити Тебе, Яка змусила всіх нас: Вішну, мене й Шіву прийняти наші втілені форми? О оспівана мною Деві, діями Своїх вищих сил зачаруй двох нездоланних асурів Мадху й Кайтабху. І нехай Володар світу Вішну швидко прокинеться, пробудить свою природу, щоб убити цих двох великих асурів».

88-95. Ріші сказав: «Так уславлена Творцем Брахмою, з метою пробудити Вішну для знищення Мадху й Кайтабхи, Деві Тамасі⁹ вийшла з очей, вуст, ніздрів, рук, серця та грудей Вішну, і з'явилася незбагнено народженому Брахмі. А облишений Нею Володар всевіту Джанардана встав зі свого ложа серед предвічних вод і побачив тих двох лихих Мадху й Кайтабху з червоними від гніву очима, величних у силі та хоробрості, що жадали знищити Брахму. І, піднявшись, бився Бхагаван Харі з ними голіруч п'ять тисяч років. І зачаровані Махамасю, сп'янілі великою силою, вони гордо сказали Вішну: «Проси в нас дар».

⁴ Мантра «аум»

⁵ Матра – довжина голосного звуку у мантрі

⁶ Кінець

⁷ Початок

⁸ Повелителька

⁹ Махамая

Глава 1

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

96-98. Благословенний Бхагаван сказав: «Якщо ви вдоволені мною, будьте вбиті мною прямо зараз. Я вибираю тільки цей дар і не хочу нічого іншого».

99-101. Ріші сказав: «Тоді, оповиті марою асури, оглянули весь затоплений водою світ, сказали лотосоокому Бхагавану: «Убий нас там, де земля не занурена у воду».

102-103. Ріші сказав: «Відповівши: «Хай буде так», – Володар мушлі, диска й булави, відсік їм диском голови на Своїх стегнах.

104. Так, покликана Брахмою, з'явилась Вона Сама. Уважно слухайте, тепер я розповім про велич Деві».

Така в Деві Махатм'ям Шрі Маркандея Пурани (епоха Саварні) перша глава під назвою «Вбивство Мадху й Кайтабхі»

Медитація Махалакшмі

Глава 2. Убивство військ Махішасурі

Я звертаюсь до Махалакшмі, Яка знищила Махішасуру, і Яка стоїть у серці лотоса з обличчям ніжно-коралового відтінку, тримає у своїх вісімнадцятьох руках вєрвицю, сокиру, булаву, стріли, ваджру¹, лотос, лук, келих вина, батіг, спис, меч, щит, мушлю, дзвін, чашу, тризубець, зашморг і диск Сударшана.

1-3. Ріші сказав: «У давнину цілу сотню років тривала битва девів і асурів. Тоді Махіша був володарем асурів, Індра – раджою девів. І в тій війні армія девів була переможена доблесними асурами. Перемігши в цій війні, Махішасура став володарем неба.

4-5. А переможені деви, на чолі з народженим у лотосі Брахмою, володарем істот, прийшли до Шіви й Вішнуну. Детально повідали історію поразки від злого Махішасури над девами:

6-8. «Він привласнив владу Сур'ї, Індри, Агни, Ваю, Чандри, Ямі, Варуні та інших девів. Вигнані з небес Махішею-лиходієм сонми богів бродять землею подібно смертним. Ось наша розповідь про всі вчинки ворога безсмертних. Просимо у вас захисту, будьте ласкаві, знайдіть спосіб убити його».

9. Після таких слів девів Вішнуну й Шіва сповнилися гнівом, звели брови, а їхні обличчя стали грізні.

10-11. І з обличчя Володаря диска, Який був сповнений сильним гнівом, а потім з обличчя Брахмі та Шіви вийшло яскраве світло. З тіл інших, очолених Індрою девів, також вийшло яскраве світло, і те сяйво згустилось воедино.

12-13. Деви побачили поперед себе концентрацію світла, наче сліпучу гору сяйва, що пронізувало весь простір. І небачене об'єднане світло, породжене з тіл усіх девів, що осяяло три світи, набуло жіночої форми.

14-15. Її обличчя виникло із сяйва Шіви, волосся – із сяйва Ямі, руки – із сяйва Вішнуну, груди – із сяйва Місяця, талія – із сяйва Індри, гомілки й стегна – із сяйва Варуні, поперек – із сяйва Землі.

16-18. Стопи – із сяйва Брахмі, пальці ніг – із сяйва Сур'ї, пальці рук – із сяйва Васа, ніс – із сяйва Кубери. Її зуби були створені сяйвом Праджapati, а три ока – сяйвом Агни-очисника. Брови – сяйвом вранішніх і вечірніх Сутінок, вуха виникли із сяйва Ваю, і сяйво інших девів також стало Сприятливою Деві.

19. І пригнічені Махішею небожителі відчули радість, дивлячись на Неї, народжену спільним сяйвом усіх девів.

¹ Священна зброя Індри, блискавка

Глава 2

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

20-21. Володар лука Пінака, тобто Шіва, подарував Їй тризуб, який вийняв зі Свого власного тризуба, і Вішн́у дав бойовий диск, добутий зі Свого диска. Варуна́ підніс Їй мушлю, Пожирач жертв А́гні – дротик, а Марута дав лук і два сагайдаки, наповнені стрілами.

22-23. І́ндра́ дав ваджру, яку витяг із власної блискавки. Також Тисячоокий підніс Їй дзвін свого слона Аіра́ваті́. Яма́ дав посох зі свого власного посоха смерті, Варуна́ – аркан, Праджапаті́ Брахма́ дав низку рудракши², а також – каманда́лу³.

24. Су́р'я подарував проміння, яке увійшло в усі пори Її тіла, а Ка́ла⁴ – бездоганні меч і щит.

25-27. Молочний океан дав ясне намисто, пару нетлінних одежин, небесний камінь на вінець, сережки та браслети, сяюче намисто у вигляді півмісяця, браслети на всі руки, два блискучі браслети для ніг, незрівнянне намисто та надзвичайні персні на всі пальці.

28-29. Вішва́карма́ подарував Їй сяючу сокиру, зброю різних видів і непробивні обладунки. Океан дав Їй нев'янучі гірлянди лотосів, одну на голову, іншу на груди, і прекрасний лотос у руку. Гімалаї подарував засіб пересування, лева, і коштовності різних видів.

30-32. Володар скарбів дав келих для пиття, Володар усіх зміїв Ше́ша, Який підтримує Землю, дав Їй прикрашене найкращими коштовностями зміїне намисто. Інші небожителі піднесли Деві́ прикраси та зброю.

33. Тоді Вона вибухнула несамовитим сміхом ще й ще раз. Її нескінченний, страшний, безмежно гучний рев наповнив увесь простір. Пролунав великий грізний відголос, усі світи здригнулись і стонулися моря.

34-36. Стався землетрус, з гір падало каміння. «Хай буде перемога!» – на radoщах вигукнули Їй, наїзниці лева, деви. А провидці славили Її, вклонившись у відданості. При вигляді трьох збуджених світів усі вороги небожителів заметушилися, зібрали всі сили та здійняли зброю.

37. «О, Що це?» – у гніві вигукнув Махіша́сура́, оточений незліченними асурами, і кинувся на те ревіння.

38-39. Наблизившись, він побачив Деві́, Яка пронизувала сяйвом три світи, під вагою Якої прогиналася земля, торкалася діадемою неба, Яка сколихувала нижній світ звуком натягнутої тятиви та огортала всі сторони світу тисячею Своїх рук.

40. І між Тією Деві́ та ворогами девів спалахнула битва, яка засліпила сторони світу полум'ям випущеної зброї.

41. Вступив у бій генерал військ Махіша́сури́ – великий асур Чікшура́. У супроводі чотирьох родів військ бився Ча́мара. В оточенні шістдесяти тисяч колісниць бився великий асур Уда́гра. Вступили в бій Маха́хану́ з десятьма мільйонами та великий асур Асіло́ма з п'ятнадцятьма мільйонами, і Ба́шкала́ з шістьма мільйонами воював у цій битві. Паріва́ріта́ воював там із багатьма тисячами слонів і ко́ней, оточений десятьма мільйонами колісниць. Біда́ла́ в оточенні п'ятнадцяти мільйонів колісниць бився в тій січі. І тисячі інших великих асурів у супроводі багатьох колісниць, слонів і ко́ней разом билися в тій битві з Деві́.

² Вєрвиця

³ Дзба́нок для води, кухоль самітника

⁴ Час

Глава 2

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

47-49. Багатьма мільйонами колісниць, слонів і коней був оточений у тій битві Махішасура́. Списами, дротиками, піками й булавами, мечами, сокирами й алебардами почали битися асури з Деві. Деякі кидали дротики, деякі аркани, інші атакували мечами.

50-51. Потокм власної зброї Деві Чандіка дуже легко розбивала на частини випущену в Неї зброю. І без будь-якого напруження на обличчі, під прославляння девами й мудрецами Ішварі направляла в асурів вихор своєї зброї.

52. А лев, що ніс Деві, хитаючи гривовою від люті, носився серед асурів, як пожежа серед лісу.

53-55. І переведені подихи Амбікі в тій битві одразу ставали військами сотень і тисяч бійців, що билися сокирами, мечами й алебардами. Натхненні Деві, ті її воїни під бій в барабани й гул мушлі винищували асурів, а інші сповіщали свято битви ударами в мріданги.

56-58. Тризубом і булавою, зливою списів, мечів та іншої зброї Деві винищувала сотні великих асурів і змітала додолу інших, оглушених боєм дзвона. Деяких асурів зв'язала арканом і тягла по землі, інших розітнула надвоє швидким ударом меча, решту повалила додолу ударами булави.

59. Деякі від лютого удару довбні блювали кров'ю, інші впали на землю з пробитими тризубом грудьми.

60-61. Пронизані її стрілами й схожі на дикобразів, деякі з ворогів девів віддали своє життя на цьому полі бою. Комусь відтягло руки, комусь перебило шию, у інших скотились на землю голови, інші були розсічені навпіл, інші великі асури впали додолу з відрубаними ногами.

62-63. Деякі однорукі, одноокі, одноногі знову були розрубані навпіл Деві. Інші, хоч і безголові, падали й знову вставали. І, схопивши кращу зброю, обезголовлені тіла продовжували битися з Деві. Деякі із цих обезголовлених танцювали на полі битви під ритм тур'ї⁵.

64. Деякі інші обезголовлені великі асури все ще з мечами та алебардами в руках кричали Деві: «Зупинись, зупинись!»

65. Устелене колісницями, убитими слонами, кіньми й асурами місце великої битви стало непрохідним.

66-67. Рясно текла кров асурів і коней серед військ асурів, утворюючи широкі ріки. Як вогонь спалює величезну купу соломи й деревини, так і Амбіка миттєво винищила величезну армію асурів.

68-69. А її лев нишпорив по полю битви, шумно трясучи гривовою, та вишукував ще живих ворогів девів. І деви з небес обсипали дощем квітів воїнства Деві й прославляли їх гімнами».

Така в Деві Махатм'ям Шрі Марканде́я Пурані (епоха Саварні) друга глава під назвою «Винищення воїнств Махішасури»

⁵ Музичний інструмент

Глава 3

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

Глава 3. Знищення Махішасурі

1-2. Ріші сказав: «Побачивши таку загибель війська, великий асур, ватажок Чікшурá, у люті кинувся в бій з Амбікою.

3. У битві він випустив на Деві зливу стріл, схожу на хмару, що омиває дощем вершину гори Мέρú.

4. Але Деві легко розбила всі його стріли й убила своїми стрілами кóней та всіх їхніх погоничів.

5. Одразу ж розсікла його лук і високо піднятий стяг і гострими стрілами вразила його самого, власника зламаного лука.

6-7. І залишившись зі зламаним луком, розбитою колісницею, убитими кіньми та вбитим колісничним, той асур кинувся на Деві з мечем і щитом у руках. З великою силою наніс він удар гострим мечем по голові лева та по лівій руці Деві.

8. О радже, меч розлетівся на уламки, як тільки він торкнувся руки Деві. Тоді з червоними від гніву очима асур із великою люттям схопив спис.

9. Великий асур метнув у Бхадракалі́ спис, сліпучий, як сонячні промені.

10. Проте, побачивши спис, що летів на Неї́, Деві кинула Свій – і великий асур, і його зброя були розбиті на сто частин.

11. І коли загинув той могутній герой війська Махіші́, Ча́мара, кривдник девів, сів на слона й наблизився до Деві́.

12. Він кинув у Деві свій спис, але Амбіка відбила зброю гнівним криком, збивши її додолу та позбавивши її блиску.

13. Побачивши зламаний і збитий спис, переповнений гніву Ча́мара кинув піку, а Деві розщепила її стрілами.

14. Тоді лев скочив на голову слона й почав битися з ворогом девів.

15. І зійшлися вони в ближньому бою, впали зі слона й продовжили люто битись, завдаючи страшних ударів один одному.

16. Проте стрімко здійнявшись до небес, лев опустився на Ча́мару зверху та збив лапою йому голову з пліч.

17. Камінням, деревами та іншим Деві вбила Уда́гру, зубами, кулаками – Кара́лу.

18. Ударом булави розгнівана Деві́ роздробила кістки Уддга́ті, дротиком убила Башка́лу, стрілами – Та́мру й А́ндхакú.

19. Потім тризубом Ви́ща Трио́ка Володарка вбила Угра́сью, Уграві́рью та Маха́хану́.

20. Мечем відтяла голову Біда́лі, убила стрілами Дурдха́ру й Дурму́кхú.

21. І при вигляді такої загибелі військ, Махішасура́, набув своєї подоби буйвола, жахаючи цим війська Деві́.

22. З одними розправився ударом морди, інших затоптав копитами, деяких захльóстав хвостом, а інших розірвав рогами.

23. Деяких кинув на землю стрімким бігом, когось – страшним ревом, інших – кружляючи на місці, решту – вихором дихання.

Глава 3

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

24. Так, здолавши військо Деві, той асур кинувся вбити її лева. Тоді це дуже розлютило Амбіку.

25. Він колотив у злобі копитами землю, ро́гами кидав у Неї високі гори зі страшним ревом.

26. Кришилась роздавлена його швидким кружлянням земля. Від ударів хвоста повсюдно виходило з берегів море.

27. Пронизані помахами його ріг хмари розлітались на шмаття. Зірвані вихором його дихання падали з неба гори.

28. Вгледівши великого асура, роздутого від люті, що прямував до Неї, Чандіка страшенно розгнівалась і готувалась його вбити.

29. Вона накинула на нього аркан. Він залишив свою форму буйвола, але був спійманий Нею.

30. Після цього прийняв форму лева, і поки Амбіка спробувала відрізати його голову, той прийняв подобу людини з мечем у руці.

31. І одразу ж Деві вразила стрілами людину разом із його мечем і щитом, тоді він став великим слоном.

32. І гучно заревівши, слон потягнув хоботом великого лева Деві, проте Вона відрізала хобот мечем.

33. Тоді великий асур повернув собі форму буйвола, чим примусив здригнутися три світи з усім рухомим і нерухомим.

34. А Мати світу, розлючена Чандіка, з криваво-червоними очима, знову й знову пила божественний напій і несамовито сміялася.

35. Страшно заревівши, сп'янілий своєю могутністю та відвагою асур метнув ро́гами скелі в Чандіку.

36. Проте зливою стріл Вона подробила кинуті в неї скелі. Колір її обличчя підкреслювався сп'янінням від божественного напою. Вона обурено заговорила.

37-38. Деві сказала: «Реви, реви, безумцю, поки Я п'ю це вино! Недалекі радісні вигуки девів, коли ти будеш убитий Мною на цьому місці!»

39-40. Ріші сказав: «Вигукнувши так, Вона підскочила й приземлилася на великого асура, притиснувши ногою його горло, та вдарила спісом.

41. Після цього він з'явився у своїй власній формі наполовину вийшовши з пащі буйвола, але стримуваний великою доблестю Деві.

42. Великий асур, продовжуючи битву у своїй напіврозкритій формі, був переможений Деві, Яка відрубала йому голову своїм великим мечем.

43. Тоді з переляканими вигуками загинуло все військо даїт'їв, а сонми девів стали дуже радісними.

44. І разом із великими небесними провидцями небожителі прославляли Деві, кращі з гандгарвів співали, і безліч апсар танцювали».

Така в Деві Махатм'ям Шрі М'арканде'я Пурані (епоха Саварні) третя глава під назвою «Вбивство Махіш'асури»

Глава 4

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

Глава 4. Величання Деві

1-2. Ріші сказав: «Коли той відважний, проте нищий асур і воїнство ворогів небожителів були знищені Деві, то безліч девів на чолі з Іन्द्रою заспівали Їй хвалу. Вони покірно схилили голови й плечі, і їхні тіла стали прекрасні від безмежної радості та зворушення:

3. «Деві, Котра власною енергією заповнила цей світ, Тій, Чие тіло без залишку вмістило сили всієї кількості девів, Їй, Амбіці, гідній шани всіх девів і великих провидців, ми кланяємось із відданістю: нехай Вона пошле нам благо!

4. Нехай Чандіка, Чию незрівнянну велич і силу неспроможні істинно передати словами навіть Бхагаван Ананта¹, Брахма й Харá, зосередить помисли на захисті світу та знищенні страху перед злом.

5. О Деві! Ми вклоняємось перед Тобою, Хто є достатком у домівках добродесних і злою долею в домівках грішних, і просвітленим розумом у серцях учених, вірою в серцях праведних і скромністю в знатних. Захисти цей всевіт, о Деві!

6. О Деві, як словами описати Твою незбагненну форму, як невичерпну доблесть, яка знищує асурів, і як дивовижні подвиги, які Ти показала в боях серед воїнств асурів, девів та інших?

7. Ти – початок усіх світів і трьох гун, проте не відаєш їхніх вад. Ти непізнанна навіть Харі, Харою та іншими. Ти прихисток усіх і весь цей світ створений із крихітної частинки Тебе, Ти незмінна первісна природа – Пракріті.

8. О Деві, Ти – Сваха, при промовлянні Якої, всі деви отримують задоволення від усіх жертвоприношень. Ти – Свадха, що дає задоволення духам предків. Тому Ти оспівуєшся людьми як Сваха й Свадха на жертвоприношеннях.

9. О Деві, Ти – Бхагаваті, вища Від'я, Яка є причиною звільнення, незбагненна, на Яку медитують великі провидці, які контролюють свої почуття й перебувають у Реальності, позбувшись всіх недоліків.

10. Ти – душа Шабда². Ти – вмістилище чистих гімнів Ріг-вєди, Яджус і Саманів, які декламуються в супроводі Удгітхи, О Деві, Ти Бхагаваті – потрійна Веда. І ти – підтримувачка життя й руйнівниця страждань усіх світів.

11. О Деві, Ти – Медха³, яким осягається суть усіх священних писань, Ти Дургá – човен подолання страшного океану буття. Ти вільна від прив'язаностей. Ти – Шрі, Яка обрала своєю єдиною домівкою серце ворога Кайтабхі (Вішну), Ти – Гаурі, Яка обрала своїм прихистком Того, Хто увінчаний півмісяцем!

12. Ніжно усміхнене, чисте, що нагадує повний диск місяця, прекрасне, як блиск чудового золота, було Твоє обличчя! Однак було дуже дивно, що під впливом гніву Махішасура раптом ударив Тебе, побачивши Твоє лице.

13. Побачивши Твоє розгніване обличчя, о Деві, страшенно насуплене й червоне, як місяць, що сходить на небо, було досить дивно, що Махішасура вмить не позбувся життя! Бо хто може жити після того, як побачить розлючену Руйнівницю?

¹ Одне з імен Вішну

² Звук

³ Розум

Глава 4

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

14. О Деві, будь милосердною. Ти – Верховна сила. Розгнівана, Ти можеш знищити цілі роди асурів заради добробуту світу. Так про це дізналися тепер, коли загинули великі орди Махішасурі!

15. Тим, до кого Ти прихильна, завжди даруєш процвітання. Їх високо шанують у суспільстві, у них – багатство й у них – слава, їхні вчинки завжди праведні. Вони справді благословенні й обдаровані відданими дітьми, дружинами та слугами.

16. О Деві, твоєю милістю благословенний підтримує доброчесне щоденне життя, щоб наприкінці його досягти небес. Тому, о Деві, ти відома як Та, Хто дарує нагороди в усіх трьох світах.

17. О Дурго! Згадана в біді, Ти позбавляєш від страху кожне створіння, а в радісні моменти – Ти даруєш досконалий і ясний розум. Хто крім Тебе, Яка звільняє від злиднів, страждань, страху, дарує добро кожному?

18. «Світ досягає душевного спокою завдяки знищенню цих ворогів. І хоча ці асури достатньо нагрішили, щоб тримати їх довго в пеклі, нехай вони досягнуть небес, будучи вбитими Мною», – думаючи так, о Деві, Ти співчуваєш навіть ворогам!

19. Але чому Ти не перетвориш у попіл всіх асурів одним Своїм поглядом, а направляєш на ворогів Свою зброю? «Нехай навіть вороги, очистившись смертю від зброї, досягнуть світлих світів», – такі Твої вищі наміри щодо ворогів!

20. Якщо не сліпуче страшне сяйво Твого леза, не сильний блиск наконечника Твого списа позбавили зору асурів, то пильний погляд на Твоє обличчя, що випромінює місячне сяйво, осліпило їх!

21. О Деві, Твоя природа заспокоює погану поведінку лихих людей. Твій образ незбагнений і не знає рівних. Твоя міць знищує асурів, які позбавляють відваги девів. Навіть до ворогів Ти проявляєш Своє співчуття!

22. Із чим порівняти твою доблесть? Звідки Твій прекрасний лик, що жахає ворогів? Співчуття в серці й безжальність у бою є в Тобі, о Деві, Яка дарує благословення. Хто ще так проявляється в трьох світах!

23. Знищенням ворогів Тобою були врятовані всі ці три світи. Убивши ворогів на полі битви й розсіявши наш страх перед несамовитими противниками девів, Ти відправила їх на небо, вітання Тобі!

24. О Деві, захищай нас Своїм списом, о Амбіко, захищай нас Своїм мечем, захисти нас звуками ударів Свого дзвона й гулом тятиви Свого лука!

25. О Чандіко, захисти нас зі Сходу й Заходу, о Їшварі, захищай нас із Півдня, а помахами Свого списа – з Півночі!

26. І які б Твої привітні форми не подорожували трьома світами, і які б не існували вкрай страшні форми, захищай ними нас і світ.

27. О Амбіко! І яка би зброя: меч, спис, палиця чи інше – не знаходились у Твоїй, схожій на паросток ніжній руці, тією зброєю захищай нас з усіх боків».

28-29. Ріші промовив: «З небесними квітами із саду Нандані, з парфумами й запашними пастами небожителі вклонились оспіваній ними Підтримувачці світів.

30. І з усією відданістю всі ці деви овіяли Її небесними пахощами. Тоді Вона доброзичливо почала розмову з небожителями, які вклонялися.

Глава 4

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

31-32. Деві сказала: «О деви! Просіть у Мене те, що прагнете, адже прекрасно вшанована цими гімнами, Я подарую це з радістю».

33-34. Деви відповіли: «Убивши нашого ворога Махішасуру, шанована Бхагаваті зробила все, нічого не лишилось бажати!

35. О Махешварі! Якщо ж хочеш дати нам благословення, то усувай страшні лиха кожного разу, як ми згадаємо про Тебе!

36-37. І смертному, який прославляє Тебе цими нашими гімнами в майбутньому, О Ненько, бездоганна вродою, будучи милосердною до нас, даруй багатство, дружину та інші блага!»

38-39. Ріші сказав: «О правителю, так вшанована девами заради себе та для всього світу, Бхадракалі сказала: «Бути по цьому». – І зникла з виду.

40. О володарю землі, так я розповів про Її появу у давнину із тіл девів для благополуччя трьох світів.

41-42. Про те, як Вона, захисниця девів, з'явилась знову, поставши у вигляді Гаурі, щоб убити злбних даїт'їв Шумбху й Нішумбху заради спасіння світів, – слухайте, я розповім вам про те, як це було».

Така в Деві Махатм'ям Шрі Маркандея Пурані (епоха Саварні) четверта глава під назвою «Прославлення Деві Індрою та іншими девами».

Медитація на Махасарасваті

Глава 5. Розмова Деві з посланцем

Я медитую на незрівнянну Махасарасваті, Котра тримає у своїх восьми лотосоподібних руках дзвін, тризубець, плуг, мушлю, булаву, диск, лук і стріли, на ясну, мов Місяць, винищувачку Шумбхі й інших асурів, Котра вийшла з тіла Парваті та Котра є основою трьох світів.

1-2. Ріші сказав: «Давним-давно володарювання Індри над трьома світами і його частина жертвоприношень були відібрані асурами Шумбхою й Нішумбхою, силою їхньої гордості та фізичною силою.

3-4. Ті два асури присвоїли собі владу Сонця, Місяця, Кубери, Ямі й Варуні. Заволоділи правами Ваю та справою Агні, а позбавлені повноважень небожителі зазнали поразки.

5. Позбавлені свого панування й вигнані цими двома великими асурами, усі деви стали згадувати Апараджіту¹ Деві:

6. «Вона дала нам благословення: «У часи нещастя й лиха, якщо Мене згадають, Я миттєво покладу край усім вашим бідам».

7. Подумавши так, деви прийшли до володаря гір Хімаванту й уславили Деві Вішнумаю:

8-9. Деви сказали: «Вклоняємось Деві, великій Деві, нескінченна шана Сприятливій! Вітання Одвічній, Підтримці всього світу, смиренно кланяємось Їй!

10. Уклін Грізній, Незмінній, Гаурі Деві – Опорі всесвіту шанобливо вклоняємось! Тій, Хто проявилася у формі Місяця, ясного місячного саява й самої Радості, вітання!

11. Шанобливо вклоняємось Сприятливій, Процвітанню, Успіху, божественній Черепасі. Наірріті², Благополуччю й Занепаду земних володарів, глибока шана!

12. Шана Дурзі, Яка підтримує в труднощах, Яка є суттю й причиною всього, Яка є Вмінням розпізнавати. Їй, Синьо-чорній, Димчастій нескінченні вітання!

13. Шанобливо вклоняємось перед Нею, Яка одночасно є найніжнішою та найстрашнішою. Уклін їй, Яка є опорою світу, Деві, Яка є формою волі, глибока шана!

14-16. Тій Деві, Яка в усіх живих істотах відома як Вішнума³. Вітання, вітання, вітання Їй, глибока шана!

17-19. Тій Деві, Яка в усіх живих істотах відома як Свідомість. Вітання, вітання, вітання Їй, глибока шана!

¹ Непереможну

² Захисниця південного заходу

³ Ілюзія Вішну

Глава 5

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

20-22. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі просвітленого розуму. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

23-25. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі сну, Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

26-28. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі голоду. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

29-31. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі тіні. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

32-34. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі енергії. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

35-37. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі спраги. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

38-40. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі прощання. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

41-43. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі походження. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

44-46. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі сором'язливості. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

47-49. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі душевного спокою. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

50-52. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі шраддхі⁴. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

53-55. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі чарівності. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

56-58. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі щасливої долі. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

59-61. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі діяльності. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

62-64. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі пам'яті. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

65-67. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі співчуття. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

68-70. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі вдоволеності. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

71-73. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі Матері. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

74-76. Тій Деві, Яка перебуває в усіх істотах у формі омани. Вітання, вітання, вітання Йї, глибока шана!

⁴ Віра, надія, довіра, відповідальність, переконання

Глава 5

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

77. Їй, Яка керує органами чуття й усіма елементами, Їй, Всепроникній Деві, глибока шана!

78-80. Тій, Хто, перебуває у формі свідомості, наповнює весь світ. Вітання, вітання, вітання Їй, глибока шана!

81. Уславлена небожителями в минулому заради бажаного захисту, день за днем шанована Сурендрою⁵, нехай Ішварі, джерело всього сприятливого, усуне наші лиха!

82. І Та, Кому ми нині кланяємось, Кого шануємо з відданістю, змучені пихатими даїт'ями, Та, до Кого звернені наші помисли, нехай умить усуне всі наші біди!»

83-84. Ріші сказав: «О сину раджі, у той час, як деви зосередились на гімнах, Парваті прийшла туди заради священного обмивання у водах Гангі.

85. Прекрасноброва, Вона запитала небожителів: «Кого ви звеличуете?» І дала відповідь блага Деві, з'явившись з оболонки Її тіла:

86. «Цей гімн звернений до Мене девами, що зібралися тут, яких ні в гріш не ставить даїт'я Шумбх́а та розбив у бою Нішумбх́а».

87. І оскільки та Амбіка́ вийшла з тілесної оболонки коша Парваті́, у всіх світах Її шанують як Каушікі́.

88. Коли ж Вона вийшла, сама Парваті́ стала чорною й Вона, Хто обрала своєю обителлю Хімачалу, нині зветься Каліка́.

89. Тоді Чанд́а й Мунда́, два слуги Шумбх́і й Нішумбх́і, побачили, що Амбіка́ має чарівну форму.

90. Вони обидва сказали Шумбсі́: «О правителю! У Гімалаях живе жінка, яка огортає їх сьйвом.

91. О повелителю асурів, такої краси ніхто й ніде не бачив. Треба дізнатися, хто ця Деві́, і заволодіти нею!

92. О володарю даїт'ів, подивись, там коштовність серед жінок, що перевершила всіх красою тіла, осяявши всі сторони світу.

93. О володарю, які б прекрасні каміння, слони, коні та інші рідкісні речі не були в трьох світах, усі вони засяяли в твоєму палаці.

94. Скарб серед слонів, Аїравата́, був доставлений від Індри́, також як дерево Паріджа́та та кінь Учч́айхшрав́ас.

95. Тут, у твоєму дворі, стоїть перлина – чудова колісниця запряжена лебедями, яка раніше належала Брахмі́.

96. Тут і доставлений від Володаря багатств скарб Маха́падма́, а Океан дав тобі гірлянду нев'янучих лотосів – Кінджалкіні́.

97. У твоєму палаці золотосяйна парасолька Варуні́ та краща колісниця, що раніше належала Прадж́апаті́.

98. Тобою було викрадено шакті-зброю Володаря смерті⁶, відома як Уткрантіда, аркан Володаря вод⁷ – у володінні твого брата.

⁵ Індра

Глава 5

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

99. У Нішумбхі – усі види дорогоцінних каменів, народжених в океані. Навіть А́гні́ дав тобі пару очищених вогнем убрань.

100. О володарю даїт'ів, ти володієш усіма скарбами, чому б цю коштовність серед жінок не забрати тобі?»

101-103. Ріші сказав: «Вислухавши ці слова Чанді й Мунді, Шумбх́а направив до Деві посланцем великого асура Сугр́іву зі словами: «Виконай дрібницю. Піди й перекажи Їй мої слова так, щоб Вона захотіла прийти до мене з радістю».

104. Той прибув туди, де в надзвичайно красивій гірській місцевості перебувала Деві, і заговорив до Неї вишуканими й милими словами:

105-106. Посланець сказав: «О Деві! Я посланець Шумбх́і, володаря асурів, вищого правителя трьох світів. Обраний ним, я прибув до Тебе сюди.

107. Вислухай, будь ласка, що було сказано ним, хто переміг усіх ворогів асурів і чий накази ніколи не були зневажені девами:

108. «Мої всі три світи, мені скоряються всі деви. Я приймаю всі долі жертв, запропоновані ними по́різно.

109. Мені належать найкращі дорогоцінні камені трьох світів. Так само й дорогоцінний камінь серед слонів, Аіра́ватá – транспортний засіб раджі небожителів.

110. Деви з поклонами запропонували мені кращого коня Уччáйхшравáса, що виник при збиванні Молочного океану.

111. О прекрасна! Які б інші диковини не були ще в девів, гандгарвів і зміїв – всі вони тепер належать мені.

112. О Деві, у Тобі ми бачимо скарб серед жінок світу, то чому б Тобі не перейти до нас, адже ми насолоджуємося кращим!

113. О радісно споглядаюча, Ти справжній скарб, тому обери мене чи мого меншого брата Нішумбх́у, який також великий воїн.

114. Обравши мене, ти насолоджуватимешся найвищим і незрівняним процвітанням. Маючи це на увазі, подумай над цим і стань моєю дружиною!»

115-116. Ріші сказав: «Послухавши посланця, чарівна Деві Дургá Бхагаваті, яка підтримує цей всесвіт, стала похмурою й зосередженою.

117-118. Деві сказала: «Ти сказав правду, у твоїх словах нема брехні: Шумбх́а – володар трьох світів, і такий же Нішумбх́а.

119. Проте, як відмовитись від взятої обітниці? Вислухай, у чому Я через недосвідченість запрягнула раніше:

120. Хто переможе Мене в битві, хто стримає мою гордість, хто в цьому світі рівний Мені в силі – той стане Моїм чоловіком!

121. Тоді нехай Шумбх́а чи могутній Нішумбх́а прийде сюди й без зволікань переможе Мене, щоб отримати Мою руку».

⁶ Яма

⁷ Варуна

Глава 5

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

122-123. Посланець сказав: «О Деві, Не будь зарозумілою. Як Ти можеш мені таке говорити? Хто в трьох світах здатен протистояти Шумбсі́ й Нішумбсі́?

124. О Деві, усі деви не вистояли навіть у битві з іншими даїт'ями, що вже казати про Тебе, самотню жінку?

125. Всі деви на чолі з Індірою не змогли вистояти в битві з Шумбхóю та іншими, як же Ти, жінко, будеш протистояти їм наодинці?

126. Послухай мене – іди до Шумбхі́ й Нішумбхі́, щоб не йти з соромом, коли тебе поволочать за волосся!»

127-128. Деві́ мовила: «Це так, адже сильний Шумбх́а́ й надзвичайно відважний Нішумбх́а́. Що ж Я можу зробити? Колись Я нерозважливо дала обітницю!

129. Повертайся назад та ретельно передай володарю асурів усі Мої слова. Нехай прийме рішення, яке вважає правильним».

Така в Деві Махатм'ям Шрі М'арканде́я́ Пурані (епоха Саварні) п'ята глава, під назвою «Розмова Деві з посланцем»

Глава 6. Убивство Дхумралочани

1-2. Ріші сказав: «Сповнений обурення від почутих слів Деві посланець повернувся й детально переказав їх володарю даїт'ів.

3-4. І вислухавши сказане тим посланцем, управитель-асур у гніві звелів ватажку даїт'ів Дхумралочані: «О Дхумралочано, не зволюкай, візьми своє військо, силою приведи сюди свавільну. Вона стане слухняною, коли Її поволочать за волосся!

5. Якщо ж хтось прийде Їй на допомогу, ти повинен убити його, навіть якщо він безсмертний, гандгарв чи якша».

6-7. Ріші сказав: «Отримавши такий наказ, даїт'я Дхумралочана швидко вийшов у супроводі шістдесяти тисяч асурів.

8-9. Побачивши Деві, Котра перебувала на вкритій снігом вершині, голосно звернувся до Неї: «Іди до Шумбхи й Нішумбхи, якщо ж негайно не підеш до мого володаря добровільно, відведу Тебе силою. Ти страждатимеш, коли тягтиму Тебе за волосся».

10-11. Деві сказала: «Присланий володарем даїт'ів доблесний і захищений військом, веди Мене силою – що Я зроблю тобі?»

12-13. Ріші сказав: «Після цих слів асур Дхумралочана кинувся до Амбіки, проте вона перетворила його в попіл гнівним криком «хум».

14. І запустило могутнє військо розлючених асурів в Амбіку дощ гострих стріл, списів і сокир.

15. Тоді в гніві, струшуючи головою і видаючи жажливе ревіння, лев, засіб пересування Деві, налетів на військо асурів.

16. Одних даїт'ів він убив ударом передньої лапи, інших – своєю пащею, решту великих асурів – швидким ударом своїх задніх лап.

17-18. Деяким лев виривав серця кігтями, іншим ударом лапи зривав із плечей голову, решті відривав голови й руки та, струшуючи гривовою, пив кров із сердець декотрих ворогів.

19. За мить уся армія була знищена тим жвавим і надзвичайно розлюченим левом, що носив Деві.

20-21. І дізнавшись, що асур Дхумралочана вбитий Деві, а все його військо винищене левом, володар даїт'ів Шумбха в гніві, тремтячи нижньою губою, сказав двом великим асурам Чанді й Мунді:

22-23. «О Чандо й Мундо, підіть туди в супроводі різних військ і хутко приведіть Її. Притягніть за волосся чи зв'яжіть, а в сумнівах у результаті битви нехай асури вдарять по Ній усією без залишку зброєю.

24. І коли ж гаргáру поранять, а лев Її буде вбитий, швидко схопіть і зв'яжіть Ту Амбіку та ведіть Її сюди».

Така в Деві Махатм'ям Шрі Маркандея Пурані (епоха Саварні) шоста глава під назвою «Убивство Дхумралочани»

Глава 7

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

Глава 7. Знищення Чанді й Мунді

1-2. Ріші продовжив: «Отримавши такий наказ, даїт'ї на чолі з Чандою й Мундою здійняли зброю та виступили армією чотирьох родів військ.

3. І на золотій вершині високої гори вони побачили усміхнену Деві, Яка сиділа на леві.

4. І побачивши Ту Деві, одні спрямувались полонити Її, а інші підійшли до Неї з витягнутими мечами та натягнутими луками.

5. Тоді в Амбіці прокинувся страшний гнів на ворогів. У люті Її обличчя стало чорним, як смола.

6-8. А з Її високого лоба з нахмуреними в гніві бровами раптом вийшла Калі з жахливим виразом обличчя, озброєна мечем і зашморгом, Яка тримає довгий увінчаний черепом посох, прикрашена гірляндою черепів й одягнена в шкіру тигра, Яка наганяє жах виглядом Своєї виснаженої плоті, із широко відкритим ротом, жахливо висунутим язиком, з глибоко запалими червоними очима та Яка переповнює ревінням сторони світу.

9. Вона стрімко кинулась на армію, убивала й пожирала воїнства ворогів небожителів.

10. Хапаючи слонів однією рукою, Вона кидала їх собі в пащу разом з їхньою охороною, погоничами, воїнами-вершниками та дзвонами.

11. Так само Вона відправляла Собі в рот колісниці разом із кіньми та їхніми погоничами й жахливо розтирала їх Своїми зубами.

12. Одного ловила за волосся, іншого за шию, одного давила ногою, іншого била в груди.

13. І в люті хапала пащею випущену асурами металюну зброю, трощила її Своїми зубами.

14. Усі ті демонічні ворожі сили були розгромлені Нею: одні були проковтнуті й побиті до смерті інші.

15. Деяких убила мечем, інших вразила ударом увінчаного черепом посоха, решту асурів розтерла зубами.

16. Побачивши, що все військо асурів миттєво полягло, Чандá кинувся на невимовно жахаючу Калі.

17. Страшенною зливою стріл той великий асур, а також Мундá тисячею кинутих дисків покрили Страшнолику.

18. Та влетівши в рот Деві, ті незліченні диски здавались дисками багатьох сонць, що щезали в глибині хмари.

19. Страшнолика Калі жахливо розсміялася. Її зуби заблищали в жахливому роті.

20. Після цього Деві, сівши на свого великого лева, кинулась на Чанду й, схопивши його за волосся, відрізала йому голову мечем.

21. І побачивши загибель Чанді, Мундá кинувся до Деві, Вона ж повалила його на землю, з усієї люті вдаривши мечем.

22. Побачивши, як найхоробріші Чандá й Мундá загинули, армія, що залишилася, запанікувала та розбіглася навсібіч.

Глава 7

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

23. І підхопивши голову Чанді, а також Мунді, Калі наблизилась до Чандіки й сказала, змішуючи слова з гучним сміхом:

24. «Я принесла Тобі Чанду́ й Мунду́, двох великих тварин на битві-жертвоприношенні, а Шумбху́ й Нішумбху́ Ти вб'єш Сама!»

25-26. Ріші сказав: «Узрівши принесені Їй голови великих асурів Чанді й Мунді, благоприємна Чандіка грайливо сказала Калі:

27. «Оскільки Ти принесла Мені Чанду́ й Мунду́, о Деві́, віднині в цьому світі Ти будеш відома як Чамунда́!»

Така в Деві Махатм'ям Шрі Марканде́я Пурані (епоха Саварні) сьома глава під назвою «Убивство Чанді і Мунді»

Глава 8

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

Глава 8. Знищення Рактабіджі

1-3. Ріші сказав: «Коли був убитий даїт'я Чандá й зустрів смерть Мундá, і були знищені їхні численні військá, тоді могутній правитель асурів Шумбхá, охоплений гнівом, оголосив збір усім воїнствам даїт'їв:

4. «Нехай зараз усі вісімдесят шість сил даїт'їв піднімуть зброю й вісімдесят чотири Камбу в оточенні своїх військ йдуть уперед!

5. Нехай за моїм наказом виступлять п'ятдесят родів асурів Котівір'їв і сто родів Дхаумр'їв.

6. І нехай асури Кáлакí, Даурхрідí, Маур'í та Кáлікéí за моєю командою негайно виходять готовими до битви».

7. Віддавши ці накази, лютий правитель асурів Шумбхá сам рушив уперед в оточенні тисячі воїнів-даїт'їв.

8. Чáндíкá, побачивши те страшне військо, що наближалось до Неї, наповнила простір між небом і землею різким звуком тятиви Свого лука.

9. О rádже, тоді лев видав страшенний рев й Амбíká підсилила його ударами Свого дзвона.

10. І широко розкривши рота, Кáлí наповнила простір криком, заглушивши тятиву, і лева, і дзвін.

11. Почувши той рев, розгнівані військá даїт'їв оточили лева, Девí й Кáлí з усіх чотирьох сторін.

12-13. О захиснику землі, у ту саму мить, щоб знищити ворогів небожителів і для благополуччя девів, з тіл Брахмí, Шíви, Гухí¹, Вішнóу та Їндрí вийшли надзвичайно сильні Шактí, і у властивих тим Девам формах підійшли до Чáндíкí.

14. Якою б не була форма кожного Дева, які б не були його прикраси та транспортні засоби, у тій самій формі їхні Шактí направились для боротьби з асурами.

15. У небесній колісниці, запряженій лебедями виступила Шактí Брахмí, відома як Брахманí, Яка тримає вєрвицю й камáндалу.

16. У браслетах із великих зміїв і прикрашена серпом місяця, прибула Махéшварí верхи на бичу з найкращим тризубом у руці.

17. Каумáрí у формі Картíkéí зі спісом у руці, верхи на прекрасному павичі вийшла вперед, щоб дати бій асурам.

18. З мушлею, диском, булавою, луком, мечем у руках прибула верхи на Гáрудí Вайшнáвí – Шактí Вішнóу.

19. Також туди прийшла у формі кабана Варáхí – Шактí Варáха².

20. Гривою збиваючи сузір'я, прибула Нарасímхí, Яка має обрис Нарísímхи³.

¹ Кáртíkéя

² Вішнóу у формі кабана

³ Четвертий аватар Вішнóу у формі людини-лева

Глава 8

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

21. З'явилася схожа на Індру́ тисячоока А́ндрі, сидячи на Володарі слонів із ваджро́ю в руці.

22. І оточений тими Шакті́ Девів Ші́ва сказав Чанді́ці: "Нехай асури будуть негайно вбиті для мого задоволення!"

23. Тоді з тіла Деві́ вийшла Шакті́ Чанді́ки, найстрашніша та надзвичайно люта, завиваюча, ніби сотня шакалів.

24-25. Непереможна, Вона сказала Ші́ві, у якого темне й сплутане волосся: "О благословенний, піди посланце́м до Шумб́хі й Нішумб́хі та скажи надто гордим Шумб́сі́ й Нішумб́сі́, та іншим прибулим на бій данавам:

26. «Нехай І́ндрá отримає три світи, а деви насолоджуються запропонованими жертвами, а ви йдіть у паталу⁴, якщо хочете жити!

27. Якщо ж ви впевнені у своїх силах – наступайте – і нехай Мої шакали наситяться вашою плоттю!»

28. І оскільки самого Ші́ву Деві́ обрала посланце́м, з тих часів у світі Вона відома як Ші́ва́дуті́.

29. Почувши слова Деві́, які передав Ші́ва, великі асури розлютились і рушили до місця, де перебувала Ка́т'яні́.

30. І на самому початку битви люті вороги безсмертних запустили в Деві́ зливу стріл, дротиків і списів.

31. Проте дуже невимушено Вона розтрощила випущені ними стріли, списи, дротики й сокири Своїми стрілами, посланими з натягнутого до кінця лука.

32. А попереду йшла Ка́лі, пронизуючи ворогів пікою й роздроблюючи їх Своїм посохом, увінчаним черепом.

33. І куди б не направлялась Брахма́ні, Вона позбавляла ворогів відваги та сил, кроплячи їх водою зі Свого кама́ндалу́.

34. Сповнившись крайньої люті, Махешва́рі вбивала ворогів тризубцем, Вайшна́ві – Своїм диском, Каумарі́ – спісом.

35. Від удару вадж́рі А́ндрі́ сотні данавів падали на землю, проливаючи потоки крові.

36. Асури падали, збиті ударами ри́ла Вара́хі, поранені в груди Ї́ї бивнями, розрізані Ї́ї диском.

37. А Нарасі́мхі́ нишпори́ла по полю битви, наповнюючи ревом сторони світу, пожираючи великих асурів, розірваних Ї́ї кі́гтями.

38. Деморалізовані несамовитим сміхом Ші́ва́дуті́, асури валились додолу, і Вона ковтала полеглих.

39. Споглядаючи як сім розгніваних Матерів різним чином винищують асурів, війська́ ворогів девів дременули наві́тки.

40. Побачивши втікаючих да́навів, яких переслідувала група Матерів, великий асур Ра́ктабіджа́ люто кинувся в бій.

⁴ Нижній світ

Глава 8

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

41. Щоразу, коли падала на землю крапля крoві з його тіла, у ту ж мить із землі піднімався такий же асур.

42. Він бився із Шакті Індрі булавою, та Аіндрі вразила Рактабіджу Своєю ваджрoю.

43. Багато крові потекло з пораненого ваджрoю асура. І з тієї крові піднялися воїни, рівні йому виглядом і відвагою.

44. І скільки б крапель крові не впало з його тіла, стільки й виникло воїнів рівних йому в силі та доблесті.

45. Народжені з тієї крові вступали з найгрізнішою зброєю в жорстокий бій із Матерями.

46. Коли в його голову знову вдарили ваджрoю, з неї почала текти кров і народилися тисячі асурів.

47-48. У битві Вайшнавї вразила ватажка асурів диском, Аіндрі вдарила його булавою. Світ заповнили тисячі великих асурів, які утворилися з потоку крові данава, пораненого диском Вайшнавї.

49. Каумарї вразила великого асура Рактабіджу списом, Варáхі – мечем, а Махéшварї – тризубом.

50. Охоплений гнівом, великий демон Рактабіджа вдарив своєю булавою кожну з Богинь-матерів.

51. З потоків крові, що падали на землю із численних ран, залишених на його тілі дротиками, списáми та іншою зброєю, виникли сотні асурів.

52. Увесь світ був заповнений асурами, породженими з крові данава, що дуже налякало девів.

53-54. Побачивши розпач небожителів, Чандіка сміючись сказала Кáлі: «О Чáмундá, широко розкрий Свій рот і швидко хапай краплі крові, що розбризкуються від ударів Моєї зброї, і великих асурів, що виникли з тих крапель крові.

55. Несучись по полю битви, поїдай народжених від даїтї великих асурів, і, знекровлений, він зустрине свою смерть.

56-57. Коли ти проковтнеш тих страшних істот, то нові не народяться», – і промовивши це, Девї вдарила його списом, а Кáлі підбрала ротом кров Рактабіджи.

58. І тут він вдарив Чандіку своєю булавою, проте удар не завдав їй навіть найменшого болю.

59-60. З його ураженого тіла рясно стікала кров. І Чáмундá ковтала її й тих демонів, які вийшли із цієї крові в її роті.

61. Рактабіджа, чию кров пила Чáмундá, був убитий Девї списáми, ваджрoю, стрілами, мечами й піками.

62. О rádже! Тоді, поранений великою кількістю зброї, знекровлений великий асур Рактабіджа впав на землю.

63. Деві сповнилися невимовною радістю, а група Богинь-матерів, Які вийшли з них, танцювали, збуджені кров'ю».

Така в Деві Махатм'ям Шрі Маркандея Пурані (епоха Саварні) восьма глава під назвою «Вбивство Рактабіджи»

Глава 9. Убивство Нішумбхі

1-2. Раджа сказав: «О мудрий! Ваша розповідь про велич діянь Деві при знищенні Рактабіджи чудова.

3. Я хочу почути далі, що робили Шумбхà й вельми гнівливий Нішумбхà, коли був убитий Рактабіджа?»

4-5. Ріші сказав: «Після смерті Рактабіджи разом з іншими на полі бою, асур Шумбхà, а також Нішумбхà сповнилися страшною люттю.

6. І побачивши смерть великих воїнів, розгніваний Нішумбхà кинувся в наступ з головними військами асурів.

7. Деві була оточена спереду, ззаду, та з обох боків цими арміями великих асурів, розлючених від гніву й кусаючих губи, щоб убити її.

8. Могутній Шумбхà також виступив уперед в оточенні своїх сил із наміром убити Чандіку разом із Богинями-матерями.

9. І спалахнула страшна битва Деві з одного боку, Шумбхòю й Нішумбхòю з іншого. Злива стріл, випущених двома демонами, була настільки щільною, наче лили дощем дві грозові хмари.

10. Чандіка численними стрілами швидко розщепила стріли, випущені двома асурами, і вразила їх потоком своєї зброї.

11. І схопивши гострий меч і сяючий щит, Нішумбха вдарив по голові лева – кращу їздову тварину Деві.

12. Після удару в її лева, Деві послала гостру стрілу та розбила меч Нішумбхі і його прикрашений вісьмома місяцями щит.

13. І тоді, як були розбиті щит і меч, той асур кинув спис, проте запущена зброя була розсічена навпіл її диском.

14. Тоді повний злоби данав Нішумбха схопив піку, але Деві розбила її кулаком, як тільки той наблизився.

15. І розмахнувшись булавою, він метнув її в Чандіку, проте булава, розколота тризубом Деві, перетворилась в попіл.

16. Тоді Деві напала на героїчного данава, який наступав із бойовою сокирою в руках, та стрілами збила його з ніг.

17. І коли впав доблесний брат Нішумбхà, то в безмежній люті Шумбхà направився вбити Амбіку.

18. Стоячи у своїй колісниці, він стискав чудову зброю у восьми витягнутих незрівнянних руках – здавалось, що вони охопили все небо.

19-20. Помітивши його приближення, Деві подула в мушлю та видала нестерпний звук натягнутою тятивою, наповнила сторони світу ударами дзвона, що позбавляли відваги все військо даїт'ів.

21. Тоді лев сповнив небеса, землю й десять сторін світу потужним ревом, від чого слони в шаленстві порушили стрій.

Глава 9

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

22. А потім Кáлі злетіла в небо, і грохотом удару об землю двох Її рук заглушила всі інші звуки.
23. І Шíвадúті вибухнула несамовитим сміхом, який нажахав асурів і розлютив Шумбхú.
24. А коли Амбіка вигукнула: «О негідний, стій, стій!», деви на небі підбадьорили Її окликом: «Перемога!»
25. Ступивши вперед, Шумбха кинув незвичайно страшний блискучий спис, що летів наче вогняний стовп, та був погашений великим факелом.
26. О ráдже, тоді простір трьох світів пронизав левів рев Шумбхі, проте його заглушив страшний удар грому.
27. Деві розщепляла стріли, послані Шумбхóю, а Шумбха – Її стріли – і так кожен сотнями, тисячами гострих стріл.
28. І в люті Чáндіка вразила ворога тризубом. Поранений, він знепритомнів і впав на землю.
29. Нішумбхá, який отямився, схопив лук, випустив стріли в Деві, Кáлі та лева.
30. І піднявши численні руки, володар дáнавів, син Діті, накрив Чандіку безліччю дисків.
31. Тоді розгнівана Бхагаваті Дургá, Яка знищує труднощі й усуває страждання, розбила ті диски й стріли Своїми стрілами.
32. Супроводжуваний військом даїт'ів Нішумбха одразу ж схопив булаву й кинувся вбити Чандіку.
33. Коли він наблизився, Чандіка розрубала його булаву Своім гострим мечем. Тоді він схопив піку.
34. І коли мучитель безсмертних Нішумбхá кинувся з пікою в руці, Чандіка проткнула його серце стрімко кинутим дротиком.
35. І з його пронизаного дротиком серця вийшов чоловік великої сили й доблесті, який кричав Деві: «Стій!»
36. Але, голосно сміючись, Деві мечем відтяла йому голову, і той упав на землю.
37. Тоді лев став поїдати асурів, хватаючи їх за шиї гострими зубами, а Кáлі й Шíвадúті пожирали інших.
38. Деякі великі асури загинули, пронизані списом Каумáрі, інших знищила вода, освячена мантрами Брахмáні.
39. Інші впали, пронизані тризубом Махéшварі, деяких розтерла по землі ударами морди Варáхі.
40. Деяких дáнавів розсік на частини диск Вайшнáві, інших – ваджрá, випущена рукою Аіндрі.
41. Деякі асури загинули, інші втекли з поля великої битви, решту зжерли Кáлі, Шíвадúті й володар звірів».

Така в Деві Махатм'ям Шрі Мáрканде́я Пурані (епоха Саварні) дев'ята глава під назвою «Убивство Нішумбхи»

Глава 10

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

Глава 10. Убивство Шумбхі

1-2. Ріші сказав: «Тоді Шумбха, побачивши вбитого дорогого йому, як життя, брата Нішумбху, а військо розбитим, у гніві вимовив:

3. «О Дургó, Ти зарозуміла, не пишайся Своєю силою. Ти б'єшся, використовуючи силу інших!»

4-5. Деві сказала: «Я одна на цьому світі, хто інший, окрім Мене? О негідний, поглянь – усі ці сили походять із мене й вбираються Мною!»

6. І всі Богині, очолені Брахмані, розчинились у тілі Деві, – Амбіка залишилась сама.

7-8. Деві сказала: «Усі ці мої прояви Я ввїбрала в Себе. Тепер Я воюватиму одна, будь же й ти хоробрим у бою!»

9-10. Ріші сказав: «І почалась страшна битва між Деві й Шумбхою, а деви й асури спостерігали за нею.

11. Зливами стріл, гострою зброєю та страшними знаряддями вони повели нову битву, що охопила жахом увесь світ.

12. І сотні божественних одиниць зброї, випущених Амбікою, володар даїт'ів розбив власним оборонним озброєнням.

13. Він також випустив деяку вищу зброю, але її легко збила Парамешварі криком «хум» та схожими звуками.

14. Той данава накрив Деві сотнями своїх стріл, але Вона, охоплена гнівом, розбила його лук Своїми стрілами.

15. Коли ж був розбитий лук, володар даїт'ів схопився за спис, проте Деві диском розсікла і його прямо в руці асура.

16. І схопивши меч і щит, блискучі, немов сонце й сотня місяців, вищий володар даїт'ів стрімголов кинувся до Деві.

17. Коли асур замахнувся, Чандіка гострими стрілами з лука тут же розбила його щит і меч, палаючий, немов сонце.

18. Коли коні й колісничий були вбиті, лук розщеплений, даїт'я взяв свою страшну довбню й приготувався вбити Амбіку.

19. Його довбня впала, розколота гострими стрілами. Тоді він кинувся до Неї з піднятим кулаком.

20. Володар данавів ударив кулаком у серце Деві. Деві ж долонею вдарила його в груди.

21. Від удару повелитель даїт'ів упав на землю, проте миттєво піднявся знову.

22. Схопивши Деві, у високому стрибку злетів у небо. І там без опори Чандіка продовжила битися з ним.

23. Так Чандіка й даїт'я продовжили рукопашний бій у небі, раніше небачений, здивувавши цим сіддхів і мудреців.

24. Після тривалої рукопашної сутички Амбіка підняла ворога й, закрутивши, кинула його на землю.

Глава 10

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

25. Скинутий на землю злий да́нав знову кинувся на Деві́ з піднятим кулаком, щоб убити Чандіку.

26. Проте побачивши володаря всього роду даїт'їв, що біжить до Неї, Деві́ повалила його на землю, простромивши його груди дротиком.

27. І пронизаний гострим дротиком Деві́, він, бездиханний, упав на землю, яка затряслась разом із го́рами, островами та океанами.

28. Коли ж був убитий той негідний асур, у всесвіт повернулися щастя й цілковитий спокій, а небо стало ясным.

29. Коли був убитий асур Шумбха́, заграви хмар зникли, а річки повернулись у свої береги.

30. І з його загибеллю сповнилися радості серця всіх девів, гандхарви солодко заспівали.

31. А інші заграли, і сонми апсар почали танцювати. Повіяли сприятливі вітри, сонце засяяло яскравіше.

32. Спокійно горів священний вогонь і затихли дивні звуки, що раніше наповнювали простір».

Така в Деві́ Махатм'ям Шрі́ Ма́рканде́я Пурані (епоха Саварні) десята глава під назвою «Убивство Шумбхи»

Глава 11. Гімн Нараяні

1-2. Ріші сказав: «Коли великий володар асурів був убитий Деві, Індра й деви на чолі з Агні, досягнувши виконання бажань та осяявши простір світлом лиць, уславили Деві Кат'яні:

3. «О Деві, Яка усуває скорботи відданих Тобі, будь милостивою. Будь прихильна, о Мати всього світу! Будь ласка, захисти весь світ, бо Ти є верховною Володаркою всього рухомого й нерухомого!

4. У формі землі Ти є опорою всесвіту. У формі води Ти вгамовуєш спрагу всього світу!

5. Ти – невичерпна енергія Вішну, причина цього всесвіту, первісна Ілюзія! О Деві, Тобою все це кинуте в ману. Умилостивленою, Ти звільняєш від неї.

6. О Деві, усі види знання є різними аспектами Тебе, а також усі жінки в усьому світі – різні прояви тебе! Тобою одною, о Мати, сповнений цей світ. То яке ж уславлення гідне Тебе? Ти вище слів, вище уславлень!

7. Які найкращі слова можуть підійти для уславлення Тебе, Деві, Яка перебуває в усьому, дарує процвітання й остаточне звільнення?

8. Ти просвітлений розум, який перебуває в серці кожного живого створіння. Ти даруєш Небеса та звільнення, о Деві Нараяні, уклоняємося Тобі!

9. Ти, Хто змінює об'єкти за допомогою форм часу – кала, каштха та інших. Ти Сила заспокоєння всесвіту, о Нараяні, уклоняємося Тобі!

10. Ти блага суть усього благого, о Сприятлива, Хто дарує досягнення будь-якої мети, Прихистку, Триоко, Гаурі, о Нараяні, уклоняємося Тобі!

11. О Нараяні, Правічна, Енергіє творіння, збереження й руйнування, Обителю й Суте трьох гун, уклоняємося Тобі!

12. Ти рятуєш нещасних, змучених, які знаходять прихисток у Тобі. Деві, Ти забираєш тугу кожного, о Нараяні, уклоняємося Тобі!

13. О Нараяні, наїзнице небесної колісниці, упряженої лебедями, Та, Хто має форму Брахмані, о Деві, Хто кропить змоченою у воді травою куша, уклоняємося Тобі!

14. Хто носить тризубець, місяць і змію, їздить на величезному бику, Та, Хто має природу Махешварі, о Нараяні, уклоняємося Тобі!

15. О Нараяні, Яку супроводжують павич і півень, Хто тримає великий спис, безгрішна, Хто перебуває у формі Каумарі, уклоняємось Тобі!

16. Ти Володарка божественної зброї: мушлі, диска, булави й лука Шарнга. Будь милостива у формі Вайшнаві, о Нараяні, уклоняємось Тобі!

17. О Нараяні, Володарко величезного грізного диску, Та, Хто підняла Своім іклом Землю. Будь благою у формі Варакі, уклоняємося Тобі!

18. Ти в образі Нарасімхі з'явилася вбити даїт'ів, Ти джерело безпеки трьох світів, о Нараяні, уклоняємося Тобі!

19. О Нараяні, увінчана діадемою, Володарко великої ваджрі, сяюча тисячею очей, Хто забрала життя у Врітри, о Аіндрі, уклоняємося Тобі!

20. Ти в формі Шівадуті вбила могутніх демонів, Ти маєш жажливу форму і пронизливо ревеш, о Нараяні, уклоняємося Тобі!

Глава 11

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

21. О Нараяні, Хто має грізне обличчя з жахливими іклами, прикрашена гірляндою людських черепів, о Чамундо, Хто розмелює бриті голови, уклоняємося Тобі!

22. Ти Лакшмі, Сором'язливість, Велике Знання, Шраддха, Живлення, Свадха¹, Незмінна! Ти Велика ніч, Велика омана, о Нараяні, уклоняємося Тобі!

23. О Нараяні, Ти Розум, Сарасваті, Найкраща доля, Бабхраві², Темна, Хто володіє Собою, будь задоволеною, уклоняємося Тобі!

24. Ти природа всього, Правителька всього, Володарка всіх шакті. О Деві, зруйнуй наші страхи! О Дурго Деві, уклоняємося Тобі!

25. Ніжне твоє лице, прикрашене трьома очима. Захисти нас від усіх злих духів, о Кат'яні, уклоняємося Тобі!

26. О Бхадракалі, Твій грізний, палаючий і неймовірно гострий тризуб, який без залишку винищує всіх асурів, нехай захистить нас від страху, уклоняємося Тобі!

27. О Деві, нехай нас, Твоїх дітей, захистить Твій дзвін, що позбавляє відваги даїт'ів, що наповнює світи Своїм дзвоном!

28. Нехай служить нашому благу Твій сліпучий меч, вимазаний кров'ю та жиром асурів, о Чандіко, ми кланяємося Тобі!

29. Задоволеною, Ти зцілюєш усі хвороби, розсердженою, занапащаєш усі дорогі надії. Жодні лиха не спіткають відданих Тобі. Ті, хто знайшли притулок у Тобі – дарують притулок іншим!

30. О Деві, проявлена одночасно в різних формах – хто ще, о Амбіко, досягне того, що ти зробила сьогодні, щоб отримати перемогу над ворогами дхарми?

31. Хто, крім Тебе, у науках, священних писаннях і ведичних текстах запалює світильник свідомості? Ти примушуєш цей всесвіт знову й знову обертатися в густій пітьмі глибин прив'язаності.

32. Де знаходяться ракшаси та змії зі смертельною отрутою, де існують вороги чи банди грабіжників, де палають ліси, там і серед океану перебуваєш Ти й рятуєш світ!

33. О Володарко всесвіту, Ти захищаєш всесвіт! Ти Душа всесвіту, Ти підтримуєш всесвіт! Ти гідна шанування Володаря всесвіту, а ті, хто зі щирою любов'ю кланяються Тобі, стають опорою всесвіту.

34. О Деві, будь співчутливою, завжди обороняй нас від страху перед недругом, як ти зробила щойно, убивши асурів. Швидше усунь гріхи світів, усі великі лиха, що з'явилися через неправильні вчинки.

35. О Деві, Ти, Хто усуває нещастя всесвіту, будь милостива до нас, ми кланяємося Тобі! Ти гідна поклоніння мешканців трьох світів, будь Благодійницею цих світів!

36-37. Деві сказала: «О деви, Я Та, Хто дарує благословення, так назвіть благословення, бажане серцю. Я дам його на користь світу».

38-39. Деви сказали: «О Верховна Деві, позбавляй нас від труднощів через убивство наших ворогів заради трьох світів».

¹ Звичай, норма, дім, сила, задоволення, спокій, самовладання

² Дурга

Глава 11

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

40-41. Деві сказала: «Коли почнеться двадцять восьма юга сьомої Мánвантарі, прийдуть великі асури – інші Шумбха й Нішумбха.

42. Тоді, народившись із лона Яшоді в оселі пастуха Нанді, що в горах Віндх'я, Я вб'ю тих двох асурів.

43. І знову, утілюючись у щонайстрашнішій формі, уб'ю данавів-нащадків Віпрачітті.

44. Проковтну тих лютих і великих асурів-нащадків Віпрачітті й Мої зуби стануть багряними, як квіти граната.

45. А деви на небесах і люди на землі у своїх молитвах будуть кликати Мене Червонозубою (Рактадантіка).

46. І коли на сто років у світі зникнуть дощі та вода, прославлена самітниками, Я прийду на землю не з материнської утробы.

47. І погляну на тих святих сотнею очей, через що люди стануть прославляти Мене як Стооку (Шатакші).

48. Тоді до появи дощів, Я буду жити весь світ життєдайними овочами, що виникли з Мого тіла.

49. Після цього я буду відома на землі як Шакамбхарі³.

50. І тоді ж я вб'ю великого асура, відомого як Дургама. З тих пір Я буду відома як Дурга Деві.

51-52. І знову, набувши страшної форми в Гімалаях, знищу ракшасів заради захисту самітників. Тоді шанобливо вклонившись, усі відлюдники смиренно прославлятимуть Мене. Я стану відома як Бхіма⁴ Деві.

53. А коли асур Аруна завдасть великі страждання трьом світам, Я з'явлюсь у формі бджоли, що містить безліч бджіл.

54. Заради щастя трьох світів Я вб'ю великого асура – і після цього люди повсюди стануть славити Мене як Бхрамарі.

55. Таким чином, коли б не виникали страждання через пришествя данавів, Я втілюсь і знищу ворогів».

Така в Деві Махатм'ям Шрі М'аркандея Пурані (епоха Саварні) одинадцята глава під назвою «Гімн Нараяні»

³ Та, що приносить овочі

⁴ Страшна

Глава 12. Уславлення достоїнств

1-2. Деві мовила: «Безсумнівно усуватиму всі труднощі того, хто буде зосереджено та постійно прославляти Мене цими гімнами.

3-5. І ті, хто прославляють історії перемоги над Мадху й Кайтабхою, знищення Махішасури, а також убивства Шумбхі й Нішумбхі, ті, хто з відданістю й цілковитою зосередженістю будуть слухати це вище уславлення на восьмий, чотирнадцятий і дев'ятий дні¹, ті не зазнають зла, лих від недобрих діянь, убозтва та розлуки з милим серцю.

6. Ті не будуть боятися ні ворогів, ні грабіжників, ні правителя. Жодного страху не виникне в будь-який момент від зброї, вогню чи повені.

7. Ось чому варто зосереджено декламувати цю Мою Махатм'яму й постійно слухати її з відданістю – що приносить вище благо!

8. Нехай Гімн Моєї величі усуне нещастя, спричинені епідеміями, а також потрійними природними лихами.

9. Ніколи не покину священні місця, де постійно й належним чином декламують її. Там поблизу них Моя присутність.

10. При пропонуванні жертвоприношень, поклоніннях, вогняній церемонії, на великих святах варто декламувати й слухати всю історію Моїх діянь.

11. Я неодмінно прийму з любов'ю жертву та поклоніння, які будуть зроблені, а також жертвоприношення вогню не залежно від того, виконуються вони зі знанням чи без знання.

12-13. І той, хто в осінній сезон при проведенні великого щорічного поклоніння з відданістю слухає цю Мою Махатм'яму, неодмінно Моєю милістю звільниться від усіх труднощів і буде благословенний багатством, зерном і дітьми.

14. Людина, яка слухає цю Махатм'яму й про Мої сприятливі прояви, а також про Мою вправність на війні, стає безстрашною.

15. Її вороги гинуть і добробут зростає, і радує рід.

16. Моє прославлення варто слухати скрізь: на церемонії умилоствлення, побачивши зловісний сон і при неблагоприємному впливі планет.

17. Тоді страшні передвістя та негативні впливи планет щезають, а зловісний сон, що побачила людина, перетворюється на хороший сон.

18. Вона заспокоює дітей, що потрапили під владу злих духів, і відновлює добрі стосунки людей, чий союз був порушений.

19. Зменшує вплив усіх злих людей, її декламація вбиває ракшасів, бухтів, пішачів.

20. Уся ця Моя Махатм'яма підводить дуже близько до Мене.

21-22. Підношення тварин, квітів, аргх'ї, ароматних палочок, парфумів і світильників, пригощання брахманів, кропління священною водою чи інші різноманітні підношення, або дари, які здійснюють вдень і вночі впродовж року – дає Мені задоволення, яке можна досягти лише одним слуханням про Мої прекрасні діяння.

¹ Навамі – 9й день світлої і темної половини місяця

Глава 12

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

23. Просте слухання усуває гріхи, дає міцне здоров'я. Моє задоволення від декламації гімнів захищає від злих духів.

24. Слухання про Мою доблесть на війні та вбивство злих демонів усуває страх перед ворогами.

25. Будь-які створені божественними провидцями й Брахмою гімни, що прославляють мене, вимовлені вами дарують благочестивий розум.

26-30. Хто заблукав один у лісі або оточений лісовою пожежею, або оточений розбійниками в безлюдному місці, або кого захоплюють вороги, або переслідує лев чи тигр, чи дикі лісові слони, або хто за наказом злого раджи засуджений на смерть чи ув'язнений, або кого кидає буря в безмежному морі в своєму човні, або хто знаходиться на полі жорстокої битви під градом зброї або безупинно перебуває в труднощах, або страждає від болю – той, згадавши цю історію про Мене, буде врятований від свого важкого положення. Завдяки Моєму захисту, леви, розбійники й інші вороги тікатимуть від того, хто пам'ятає цю історію прославлення».

31-32. Ріші сказав: «Сказавши це, палка норовом Бхагаваті Чандіка зникла з-перед очей девів.

33. Із загибеллю всіх ворогів небожителі позбавились страху, повернулись до своїх обов'язків, і як раніше насолоджувались своєю часткою жертвоприношень.

34-35. Коли надзвичайно доблесний Шумбха, найлютіший ворог девів, який приніс руйнування світу, а також Нішумбха, який не мав собі рівних у доблесті, були вбиті Деві, решта даїт'ів пішли в паталу.

36. О радже! Ось так шанована Чандіка, хоч і вічна, народжується знову й знову аби захистити світ.

37. Нею зачарований увесь світ і Вона є та, хто створює цей всесвіт. Коли Її благають, Вона дарує вище знання, коли здобувають Її прихильність – дарує процвітання.

38. О володарю людей! Увесь цей космос проникнутий Нею, Махакалі, Яка має руйнівну природу.

39. У належний час Вона – Велика Руйнівниця, у певний час Вона, Ненароджена, стає Творінням, в інший час Вона, Вічна, підтримує живі істоти.

40. У період процвітання Вона – Богиня щастя, Яка дарує процвітання людям у домівках. У період бід, Вона – Богиня нещастя й приносить загибель.

41. Уславлена, вшанована квітами, пахоцями, парфумами та іншим, Вона дарує добробут, дітей, дхармічний розум, спрямований на доброту».

Така в Деві Махатм'ям Шрі Маркандея Пурані (епоха Саварні) дванадцята глава під назвою «Уславлення достоїнств»

Глава 13

[Глава 1](#) [Глава 2](#) [Глава 3](#) [Глава 4](#) [Глава 5](#) [Глава 6](#) [Глава 7](#) [Глава 8](#) [Глава 9](#) [Глава 10](#) [Глава 11](#) [Глава 12](#) [Глава 13](#)

Глава 13. Дарування благословень Суратсі й вайші

1-2. Ріші сказав: «О хранителю землі, так повідана тобі найвища Деві Махатм'ям.

3. Настільки велична Деві, Яка підтримує цей світ, Вона наділяє знанням, Вона – Вішнумая!

4. Тільки нею ти, вайшю та інші, хто має силу розпізнання, були введені в оману в минулому, а також будуть в омані в майбутньому.

5. О великий радже, знайди притулок у Вищій Володарці. Саме Вона, задоволена шануванням, дарує людям насолоду, небеса й остаточне звільнення».

6-7. Маркандея сказав: «Вислухавши цю розповідь, повелитель людей Суратха вклонився великому ріші, зразковому аскету.

8. О великий самітнику, той раджа, який зневірився через свою надмірну прив'язаність та втрату королівства, відразу пішов віддатись подвижництву, і так само вчинив вайшія.

9. А щоб побачити Амбуг¹, він і вайшія зупинились на піщаному березі річки й віддалились аскезі, декламуючи вищий гімн Деві.

10. Зробивши глиняне зображення Деві на березі річки, вони шанували Її квітами, пахощами, вогнем і водою.

11. Іноді відмовляючись від їжі, іноді обмежуючись у ній, із думкою про Деві та зосередившись, вони пропонували жертви, орошені їхньою власною кров'ю.

12. Протягом трьох років, опанувавши себе, вони таким чином шанували Деві, і задоволена Чандіка, Опора Світу, зримо постала перед ними й мовила.

13-15. Деві сказала: «Чого бажаєш ти, хранителю землі, і ти, о радосте своєї родини, усе це прийміть від Мене – задоволена вами, Я дарую це!»

16-17. Маркандея сказав: «Тоді раджа обрав своє власне королівство, яке отримає після перемоги над його ворогами й збереже його для свого наступного життя.

18. Мудрий вайшія, обрав знання, яке дає неприв'язаність до світу, що позбавляє від почуття «я» й «моє».

19-23. Деві сказала: «О володарю людей, щонайближчим часом ти отримаєш своє королівство, знищивши недругів, і воно буде завжди твоїм. А після смерті отримаєш народження від бога Вівасвата та будеш на землі Ману на ймення Саварні.

24 -25. Тобі ж, кращий із вайшів, даю бажаний дар: знання, яке веде до звільнення».

26-27. Маркандея сказав: «Після отримання дарів від Деві, яких вони бажали, обоє стали молитися, а Вона миттєво зникла.

28-29. Так, отримавши благословення від Деві, Суратха, кращий із кшатріїв, отримає нове народження від Сур'ї та стане Ману на ім'я Саварні, стане Ману на ім'я Саварні.

Така в Деві Махатм'ям Шрі Маркандея Пурані (епоха Саварні) тринадцята глава під назвою «Дарування благословень Суратсі й вайші»

Так закінчуються сімсот мантр «Шрі Деві Махатм'ям»

¹ Мати

Перекладом займалися

Кравчук Т.І., Кравчук Л.І., Кравчук Д.І.

Всі питання по перекладу надсилати на пошту
lev.kravchuk@gmail.com

Не для комерційного використання

